

oprac. II '02
AK

korby inf + vi '02
K

Emiane teiski;
poprzedni nr H-555/1198

gl
I '03
K

Korespondencja brzoza s
Romanem Kotzbachem -
sabra J. Helena Kotzbach

Wrembel Henryk

76-200 Stupsk

dr hab. med.
men Kotzbach

-561 Bydgoszcz

Bydgoszcz
JOW Gr. P.-AK

++
Kotzbach Paweł
ps. "Paweł"

H-555/1198 Pom

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Stotzbach Paweł Piotr

I: N: 555/1198 Pom.

Bydgoszcz JMW Gr. P^u-AD

I./1. Relacja *k. 3 s. 1-4*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 10 s. 1-10*

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 5 s. 1-5*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 7*

VI. Fotografie *biał i ikonografii*

1/1. Delaja - Kotsbach Paweł:

1. Życiorys Pawła Kotsbacha pisany własnoręcznie, rękopis kserokop. k. 1 s. 1
2. Uzupelnienie życiorysu Pawła Kotsbacha autorstwa Romane Kotsbacha, rękopis kserokopia k. 1 s. 2-3
3. "Karta informacyjna" - sporządzone przez Romane Kotsbacha - dot. działalności Pawła Kotsbacha (ojciec) k. 1 s. 4

Paweł Kotebach
własnoręcznie napisany życiorys

Obowiązkową służbę wojskową rozpocząłem w listopadzie 1934 roku w Batalionie Elektrotechniczny szkole podoficerskiej ukończyłem 1935 roku z wynikiem pozytywnym lokata 50/147. W 1939 roku byłem na ćwiczeniach od czerwca - 18 sierpnia zmobilizowany w nocy z 23-24 do jednostki macierzystej w oboje Dwór jako elektrodźwiga z niemożliwością wróciłem w kwietniu 1939 roku. W czasie okupacji fabrykantem z obozu w Pomierzu niemieckim angielskich (wyjętych oficerów lekarzy lub pilotów) którzy przeżyli w Bydgoszczy, do czasu otrzymania z portu ^{układem} można ich przenieść, po przewiezieniu do Gdyni przekazaniem w odpowiedzialnym ludziom którzy przekazywali ich do Szwecji, w czasie wyzwolenia Bydgoszczy wstąpiłem ostatecznie do ~~III~~ I Armii ~~Polak~~ Ludowego Ruchu Polakowskiego, zmobilizowany na jesień 1945 roku rozpocząłem pracę w Spółdzielni Społem jako kierownika aż do emerytury, w czasie mojej pracy zawodowej byłem przewodniczącym - rady fabrykowni, społecznym inspektorem pracy - w komisji społeczno bytowej, w 1971 roku wstąpiłem do Frontu Kulturalnego, w 1978 roku ostatecznie na emeryturę, w 1983 roku ostatecznie w ramach socjalno bytowej od 1983 skłamałem obecnie członkiem zarządu.

Dnia 24.8.39r. został umieszczony do Bolszoiemu Elektrycznego w Nowym Dworze k/Magdyka.
Przed udzieleniem w wojnie obronnej na froncie białym w rejonie Modlina

Dnia 18.9.39r. dostawiono do niemieckiego, w którym przebywał do dnia 1.12.39r.

po zwolnieniu z obozu cemicznego, został skierowany do prac przy musowach w D.A.G. Brahnu - Bydgoszcz
Legnowo jako kierownika posterunku ubezpieczeniowego.
W robotach tych, również byli zatrudnieni Anglikowie jako jeniecy wojenni.

Dnia 1.01.1940r. wstąpił do grupy kanguencyjnej AK pod dow. Jana ^{Bieli} Kwiatkowskiego, wespół pracował z tajną komórką kanguencyjną Angielską, która działała na terenie Stalagu XX-A w Toruniu.

Zadaniem było dostarczenie żywności, oraz nadzinięciu radiozłuch. Na polecenie grupy operacyjnej, wielokrotnie organizował ucieczki jeńców polskijskich - oficerów wojsk lotniczych, którzy przekazywał z Legnowa do portu Gdynia, względnie do wyznaczonych punktów kontaktowych.

Część nieprzechowanych jeńców do punktów kontaktowych, uchwycił we własnym mieszkaniu do czasu ^{napadnięcia} wyjazdu do Gdyni. W czasie swojej działalności kanguencyjnej, również wespół pracował z centralą AK między innymi z pułkiem Dobrowskim, Centralnym Gdynię i Edmundem Ziobrowskim. Po zwolnieniu m. Bydgoszcz, dnia 16.02.45, ochotniczo wstąpił do LWP. Wolność nadat z obozu w Hitlerostrom do 9.5.45r.

całkowicie jest od 18.11.1971r.
poroża zis. Książka m. 341387 z dn. 8.4.76r. oraz doświadczenia -
cechne Komisji Weryfikacyjnej.
od 1.09.39 - 18.9.39 w. 4 LWP.
od 18.9.39 - 1.12.39 Oboz. len.
od 16.2.45 - 9.5.45 w. 4 LWP
od 1.01.40 - 31.12.44 Pulk upom

Jan H. Koteboch 5

*Działalność Konspiracyjna
Twista Kötzbacha spisana
dla potrzeb ewidencyjnych*

Karta informacyjna

Nazwisko i imiona (ew. nazw. panięskie) Pawet, Piotr Kotzbach

Stopień wojskowy Kapral

Pseudonimy

Imiona rodziców, (nazw. pan. matki) Antoni, Agnieszka z d. Lychterstein

adresy: a) aktualny

b) okupacyjny ul. Hippelstraße 30/10, Ks. Kościelny 34

Odnaczenia a) cywilne Srebrny Krzyż Zasługi, Krzyż Komandorski, Orderm
Wspierania Polski, Odznaka Gimmeldalla, Medal za Odwagę, Nysa, Białtyk
Medal za udział w walkach o Berlin, Medal Złoty
b) wojsk. i Wolności, Medal za udział w wybuchach 1945
Medal Royal Air Forces

Data i miej. urodz. 25 czerwca 1913 r. Berlin Niemcy

Data i miej. śmierci 14 listopada 1986 r. Bydgoszcz Polska

Obwód Pomorski

Organizacja Grupa Pomorska / podległy Armii Krajowej

Inne nazw. (pseud.)

adres:

Inne informacje: Od 1940r. ojciec mój pracował w DAG
Brahma - Legnowo - Bydgoszcz jako kierownik

W dniu 1.1.1940r. wstąpił do szeregu przysięgi do grupy
konspiracyjnej AK pod dow. Leska Białego. Wpisał się
całkowicie z tajną komórką konspiracyjną angielską, która
działała w Stalagu XX-A w Jermiin.

Współpracował z członkami AK m. in.
Józefem Dąbrowskim, Czesławem Goryniem i Edmundem
Siobłanem.

Rodzice moi uratowali także rodzinę
żydowską Dorotę i Patara Kleinfeld z córkami
Elżbieta i Lilią zam. Długa 48 Bydgoszcz

Przybrali oni nazwisko rodziców matki
Wotonyu.

(Roman Kotzbach)

1/2. Dokumenty dotyczące osoby
relatora: Gotsbach Paweł.

1. Oświadczenie por. Czesława Poraj
- Paszkiewicz z 5.01/1944; mpis kserokop. k. 1 s. 1
2. Kserokopie legitymacji:
 - a) nr 024823 - Medal za Odrę, Nysę,
Bałtyk;
 - b) nr 101655 - Medal za udział w walkach
o Berlin k. 1 s. 2
3. Kserokopie legitymacji:
 - a) nr 182945 - Odniesie Grunwaldskie
 - b) nr 3107-84-12 - Krzyż Kawalerski
Orderu Odrodzenia Polski k. 1 s. 3
 - c) nr 856-73-67 - Srebrny Krzyż
Zasługi
 - d) nr 2420/72r. - Wzomowy Hierowce
- odniesie brązowa k. 1 s. 4
4. Dokumenty związane z przyznaniem
„Medalu Orderu Imperium Brytyjskiego”:
 - kserokop. - odniesie Medalu k. 1 s. 5
 - podpisowanie, kserokop. w j.
ang. k. 1 s. 6
 - pismo z 11. 10, 1960 do P. Gotsbacha
z inf. o próbie nawiązania kontaktu
w 1946, kserokop. oryg. w j. ang. k. 1 s. 7
 - nota dot. przesłania certyfikatu odnie-
senia, fr. ewidencji - kserokop. oryg. w
j. angielskim. k. 38 s. 8-10

Ja por. Czesław Jan Poraj - Raczkiewicz zostałem przewie-
ziony z Oflagu II C do Torunia na fort 15ty została wytoczona
mnie sprawa przez Gestapo o uprawianie wywiadu na rzecz S.R.I.
Jako dowód G.S.P. uzyło archiwa S.R.I. Bydgoszcz i G.K.S.
Krotko przed sadem polowem zostałem wywieziony przez PP.
Jozef Dabrowski urdz.1.5.07.w Berlinie, Pawel Kotzbach urdz.
25.6.13.w Berlinie i Jadwiga Jedruszewska urdz.16.10.19.
i przemycony do Szwecji a temsamem do Angli.

Wydostanie mnie z fortu 15go/ pomimo scislego dozoru/ dowod
Anglicy Stalagu ~~XX~~ A bylo bardzo ryzykownem Przedziewiedzien
i faktycznie PP.uratowali mnie zycie.

Por. Czesław Jan Poraj-Raczkiewicz.

dm. 5/1-48.

Czesław Poraj-Raczkiewicz

zob. do listu z 12.04.2001r.

*zob. n. IV
R.A.*

zet. do listu z 19.04.2002r. - pabo J. Helena Kotzbach

W celu upamiętnienia wielkich zwycięstw żołnierza polskiego, który walczył o nowe granice na Odrze i Nysie i na wybrzeżu Bałtyku, odzyskując dla Polski prastare ziemie słowiańskie na zachodzie i północy, oraz celem nagrodzenia uczestników tych walk, ustanawia się odznaczenie wojskowe pod nazwą:

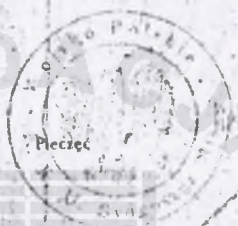
**MEDAL
ZA ODRE, NYSE, BAŁTYK**

(Art. 1 Dekretu o ustanowieniu Medalu za Odrę, Nysę, Bałtyk.)

NA PODSTAWIE DEKRETU PREZYDIUM
KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ
Z DN. 26 PAŹDZIERNIKA 1945 R.
MINISTER OBRONY NARODOWEJ

nadał: *Kam. Kotzbach*
Ob. *Stanisław Antoni*

**MEDAL
ZA ODRE, NYSE, BAŁTYK**

Nr 024823

(Stanowisko)
[Signature]
(podpis wręczającego)
(stopień)

Dn. 1946 r.

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA

LEGITYMACJA Nr 101655

Warszawa, dnia 5 maja 1974r.

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

Na podstawie art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 21 kwietnia 1966 r.

nadał
Ob. **KOTZBACH Paweł**
s. Antoniego

MEDAL ZA UDZIAŁ W WALKACH O BERLIN

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Ob. **KOTZBACH Paweł**
urodzony dnia **25-6-1913 r.**
Kierowca **Centr. Zw. Spółdz.**
nazwa jednostki
Miecz. Oddz. Bydgoszcz
zatrudniającej kierowcę

WYDZIAŁOWY ZESTAW ODZWIKA BIAŁONA
"WZOROWY KIEROWCA"

 10010
Przewodniczący PWRN

LEGITYMACJA
IN
2420/72r
21.6.1972
Warszawa, dnia

POLSKA RZECZPOSPOLITA
LUDOWA
LEGITYMACJA
Nr 856-73-67
WARSAWA
12 lipca 1973 r.

UCHWAŁA RADY PAŃSTWA
z dnia **12 lipca 1973 r.**
odznaczony (a) został (a)
Ob. **KOTZBACH**
Paweł s. Antoniego
SREBRNYM
KRZYŻEM ZASŁUGI
PRZEWODNICZĄCY
RADY PAŃSTWA

t

Medal Orderu Imperium Brytyjskiego
za zasługi cywilne

Medal Orderu Imperium Brytyjskiego
za zasługi cywilne, wojskowe przysługujące
przez królową

This certificate is awarded to

Pawel Kotzbach

*as a token of gratitude for and appreciation
of the help given to the Sailors, Soldiers
and Airmen of the British Commonwealth
of Nations, which enabled them to escape
from, or evade capture by the enemy.*

*Air Chief Marshal,
Deputy Supreme Commander,
Allied Expeditionary Force*

1939-1945

Podziękowanie od
Żeglarny, Żołnierzy, Lotników

Pismo dotyczące próby kontaktu w 1966 r. i
informacje o przesłaniu certyfikatu / dyplomu
do Monstala Londa.

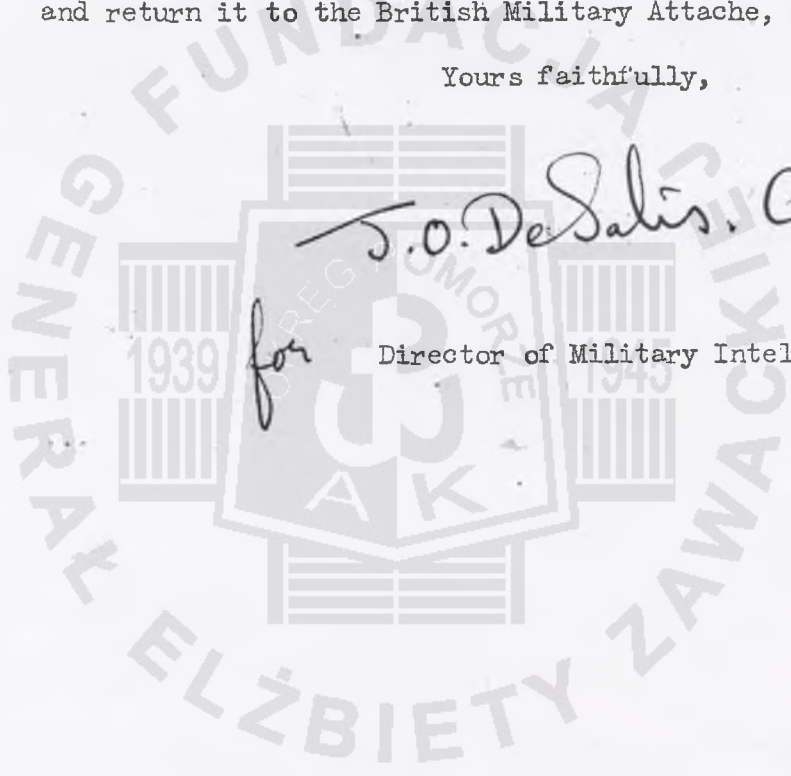

Kindly sign the enclosed Receipt for your Certificate,
and return it to the British Military Attache, Warsaw.

Yours faithfully,

J.O. DeSalis, Captain.

for Director of Military Intelligence.

*Nota dotycząca
prezentacji Certificata do British Military Attache*

SECOND FOLD

ON HER MAJESTY'S SERVICE

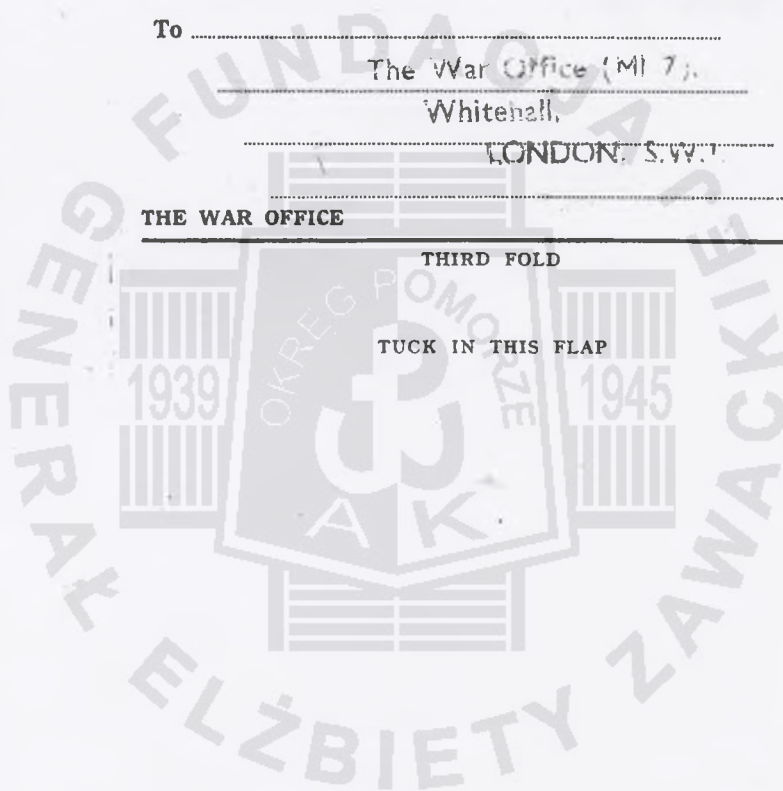
FIRST FOLD

To
The War Office (M1 7),
Whitehall,
LONDON, S.W.1.

THE WAR OFFICE

THIRD FOLD

TUCK IN THIS FLAP

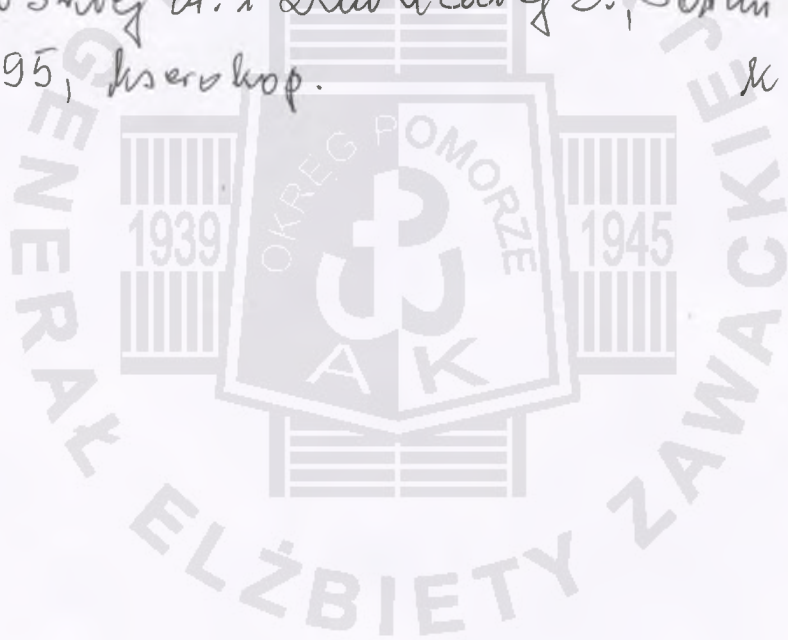

Fragment evidence

II. Materiały uzupełniające relacje:
- Götzbach Paweł:

1. Wrembel H., dwie wersje biogramów
- projekt do Stow. biograf. konsp. pomorskiej
1939-1945, mprints & popr. redakcyj. k. 4 s. 1-4
2. Wrembel H., biogram Götzbach Paweł
Piotr, [w:] Stow. biograficzny konspiracji
pomorskiej 1939-1945, pod red.
Zakmewskiej A. i Zawackiej E., Toruń 1997,
z. 3, s. 95, kserokop. k. 1 s. 5

DAG do skł...
1

Wpłynęło dnia 26 10.92
1041/ST/92

Kotzbach Paweł Piotr, (1913-1986), ps. „Paweł”, kierownik mecha-
nik, członek „Gryfa Pomorskiego” i ZWZ-AK.

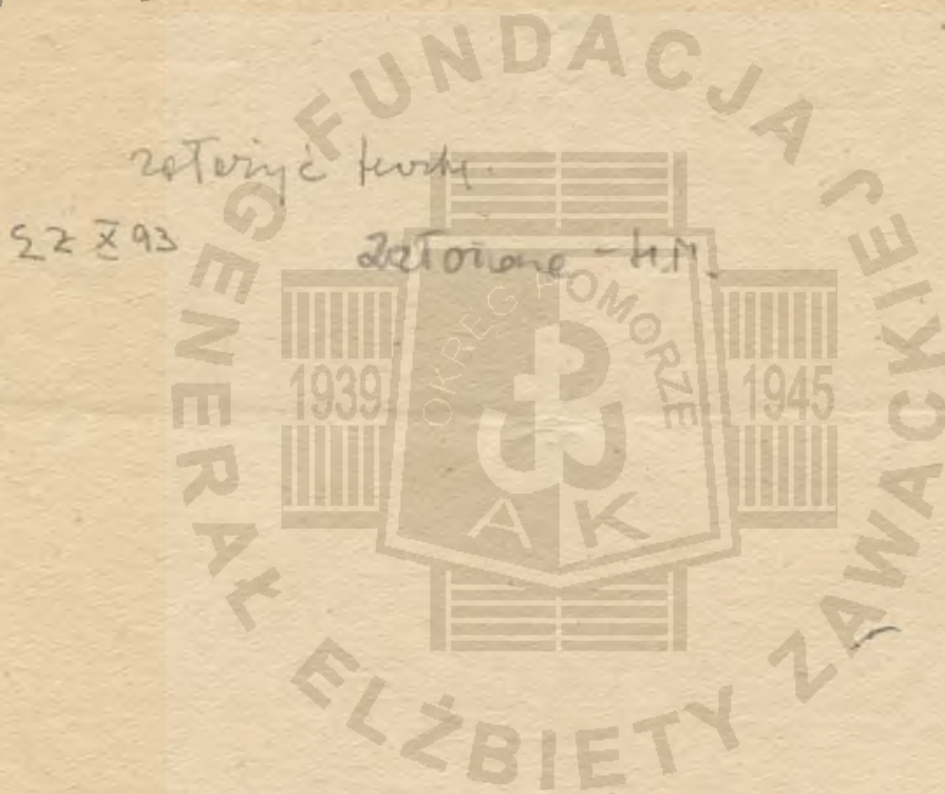
Urodził się 25 czerwca 1913 r. w Berlinie, zmarł 14 listopada
1986 r. w Bydgoszczy. W 1919 r. rodzice jego wraz z rodziną prze-
nieśli się do Bydgoszczy. Działał w harcerstwie, był członkiem
„Sokoła”. Kampanię wrześniową odbył w jednostce reflektorów
przeciwlotniczych Batalionu Elektrotechnicznego, która po kapi-
tualcji Warszawy ewakuowała się do Rumunii, gdzie został
internowany. W grudniu 1939 r. uciekł z obozu internowania i po-
wrócił do kraju. W dniu 1 stycznia 1940 r. został zaprzysiężony
jako członek „Gryfa Pomorskiego” (jego grupa została włączona do
Armii Krajowej). Od czerwca 1940 r. zatrudniony jako kierownik w
zakładach zbrojeniowych Dynamit Aktien Gesellschaft, DAG
(Oddział „Bauleitung 2” w Legnowie). W 1940 r. włączony został
przez por. Leszka Białego ps. „Jakub” do grupy konspiracyjnej
mającej za zadanie współpracę z więźniami i jeńcami (w szczegól-
ności z jeńcami brytyjskimi) przetrzymywanymi na terenie DAG i w
XV Forcie w Toruniu. Z Edmundem Ziółkowskim (który
dopodobnie brał udział w wysadzeniu wytwórni nitrogliceryny na
terenie DAG w 1943 r. a następnie opuścił kraj) i Józefem Dą-
browskim, kierownikami w tymże oddziale DAG, stanowił przez dłuż-
szy czas „trójkę działania”. Współdziałał ponadto z płk. Janem
Pałubickim ps. „Janusz”, „Piorun”, „Grom”, por. A. Gryczką, por.
... (n.n) ps. „Bolesław” z Okręgu AK działającego na terenie
DAG, z Franciszkiem Wremblem ps. „Marcin”, „Józef” i Florianem
Kaczmarkiem ps. „Oksza” z Placówki AK „Zagajnik”, „Zagroda” w
Emilianowie. Udzielał pomocy więźniom i jeńcom przetrzymywanym
na terenie DAG. Udzielał schronienia osobom ukrywającym się
przed okupantem niemieckim. (W jego mieszkaniu ukrywała się przez
dłuższy czas rodzina żydowska Doroty i Rafała Kleinfeldów. Uczes-
tniczył w zakrojonych na szeroką skalę przerzutach członków kon-
spiracji poza granice Rzeszy Niemieckiej. Z w.w. obozów jeńiec-
kich wywoził do Gdyni jeńców brytyjskich (przede wszystkim lot-
ników) - m. in. por. Jana Paraj-Raczkiewicza - przerzucanych
następnie do Szwecji, a stąd do Anglii.

W lutym 1945 r. wstąpił ochotniczo do II Armii ²WOjska Pol-
skiego i został przydzielony jako kierowca mechanik do XV Szpi-
tala Polowego. Od 1946 pracował w Społem i w Zakładach Mleczar-
skich w Bydgoszczy, *zmart 14 XI 1986v.*

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski,
Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Partyzanckim, Medalem Royal
Air Forces, Krzyżem Wojennym (W. Brytanii) ² i innymi odnacza-
niami. *(20 prawników?)*

autor: P. Krawiec

źródła:

3.2.1903

28 września

60 = 2 str. masz.

~~Top.~~

F 8

2 str. masz
Kotzbach Paweł Piotr, (1913-1986), ps. „Paweł”, kierowca mecha-
nik, członek pierwotnie „Gryfa Pomorskiego”, a następnie ^{zaimmer} ZWZ-AK.

Urodził się 25 czerwca 1913 r. w Berlinie, ~~zmarł 14 listopada~~
~~1986 r. w Bydgoszczy~~ W 1919 r rodzice jego wraz z rodziną prze-
nieśli się do Bydgoszczy. W okresie międzywojennym działał w
harcerstwie, był członkiem „Sokoła”. Kampanię wrześniową odbył w
jednostce reflektorów przeciwlotniczych Batalionu Elektrotech-
nicznego. Po kapitulacji Warszawy ewakuował się wraz z tą jed-
nostką do Rumunii, gdzie został internowany.

W grudniu 1939 r. uciekł z obozu internowania i wrócił do
kraju, a 1 stycznia 1940 r. został zaprzysiężony jako członek
„Gryfa Pomorskiego” (jego grupa została włączona później do Ar-
mii Krajowej). Od czerwca 1940 r. zatrudniony był jako kierowca
w zakładach zbrojeniowych ^{pod Bydgoszczą:} „Dynamit Aktien Gesellschaft”, DAG, w
Oddziale „Bauleitung 2” w Łęgnowie. Z Edmundem Ziółkowskim, ps.
(?) (który prawdopodobnie brał udział w wysadzeniu wytwórni nit-
rogliceryny na terenie DAG w 1943 r. a następnie opuścił kraj) i
Józefem Dąbrowskim ps (?), również kierowcami w tymże oddziale
DAG, stanowili przez dłuższy czas „trójkę działania”.

Współdziałał z płk. Janem Pałubickim ps. „Janusz”, „Piorun”,
„Grom” (w części za pośrednictwem Floriana Kaczmarka, ps.
„Oksza” i Tomasza Kędzierskiego, ps. „Tadeusz”), z por. A.
Gryczką, por ... (n.n) ps. „Bolesław” z Obwodu AK działającego
na terenie DAG, z Franciszkiem Wremblem ps. „Marcin”, „Józef”,
komendantem Placówki ZWZ-AK „Zagajnik”, „Zagroda” w Emilianowie
pow. Bydgoszcz (Bydgoski Obwód AK). Z tym ostatnim, utrzymywał
kontakt głównie za pośrednictwem Floriana Kaczmarka ps. „Oksza”,
kierownika grupy „Ekspedycja”, działającej w ramach Placówki ZWZ

- AK „Zagajnik”, „Zagroda” w Emilianowie oraz swej żony Heleny i Heleny Wrembel ps. „Marta” - żony Franciszka Wrembla.

Współdziałał w udzielaniu pomocy więźniom i jeńcom przetrzymywanym na terenie DAG. Użyczał schronienia osobom ukrywającym się przed okupantem niemieckim. W jego mieszkaniu okupacyjnym w Bydgoszczy przy ul. Ks. Kordeckiego 32 ukrywała się przez dłuższy czas rodzina żydowska Doroty i Rafała Kleinfeldów (pod przybranym nazwiskiem rodowym jego żony Wołoszczyn). Uczestniczył w zakrojonych na szeroką skalę przerzutach członków konspiracji poza granice Rzeszy Niemieckiej, do tzw. Generalnej Gubernii i poprzez Szwecję, do Wielkiej Brytanii.

Jesienią 1940 r. włączony został przez por. Leszka Białego ps. „Jakub” do grupy mającej za zadanie współpracę z więźniami i jeńcami przetrzymywanymi na terenie DAG, a w szczególności z jeńcami brytyjskimi przetrzymywanymi w XV Forcie w Toruniu. Z tych obozów jenieckich wywoził do Gdyni jeńców brytyjskich (przede wszystkim lotników) - m. innymi por. Czesława Poraj-Raczkiewicza, oficerów kl. II Johna Graiga i Thomasa Henryego Cullena, majora Alberta Edwarda Hastina - przerzucanych następnie do Szwecji, a stąd do Anglii.

W lutym 1945 r. wstąpił ochotniczo do II Armii Wojska Polskiego i został przydzielony jako kierowca mechanik do XV Szpitala Polowego. Od 1946 pracował w Społem i w Zakładach Mleczarskich w Bydgoszczy. *Zmarł 14. XI. 1986r. w Bydgoszczy.*

Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Partyzanckim, Medalem Royal Air Forces, Krzyżem Wojennym (W. Brytanii) i innymi odznaczeniami.

H. Wrembel

Kotzbach Paweł Piotr ps. „Paweł” (1913–1986), członek „Gryfa Pomorskiego”, następnie żołnierz ZWZ–AK.

Urodzony 25 VI 1913 r. w Berlinie. W 1919 r. rodzice jego wraz z rodziną przenieśli się do Bydgoszczy. Z zawodu był kierowcą mechanikiem. W okresie międzywojennym działał w harcerstwie, był członkiem „Sokoła”. Kampanię wrześniową odbył w jednostce reflektorów przeciwlotniczych Batalionu Elektrotechnicznego. Po kapitulacji Warszawy ewakuował się wraz z tą jednostką do Rumunii, gdzie został internowany.

W grudniu 1939 r. uciekł z obozu internowania i wrócił do kraju. W dniu 1 I 1940 r. został zaprzysiężony jako członek „Gryfa Pomorskiego”. (Jego grupa została włączona później do Armii Krajowej). Od czerwca 1940 r. zatrudniony był jako kierowca w zakładach zbrojeniowych pod Bydgoszczą „Dynamitaktiengesellschaft” (DAG), w Oddziale „Bauleitung 2” w Łęgnowie. Z Edmundem Ziółkowskim (który prawdopodobnie brał udział w wysadzeniu wytwórni nitrogliceryny na terenie DAG w 1943 r., a następnie opuścił kraj) i Józefem Dąbrowskim, również kierowcami w tymże oddziale DAG, stanowili przez dłuższy czas „trójkę działania”. Współdziałał z ppłk. Janem Pałubickim ps. „Janusz”, „Piorun”, „Grom” (w części za pośrednictwem Floriana Kaczmarka ps. „Oksza” i Tomasza Kędzierskiego ps. „Tadeusz”), z por. A. Gryczką, por. NN ps. „Bolesław” z Obwodu AK na terenie DAG, z Franciszkiem Wremblem ps. „Marcin”, „Józef”, komendantem Placówki ZWZ–AK „Zagajnik”, „Zagroda” w Emilianowie Insp. Bydgoszcz AK. Z tym ostatnim utrzymywał kontakt głównie za pośrednictwem Floriana Kaczmarka, kierownika grupy „Ekspedycja”, działającej w ramach tej Placówki oraz swej żony Heleny i Heleny Wrembel ps. „Marta” — żony Franciszka Wrembla.

Współdziałał w udzielaniu pomocy więźniom i jeńcom przetrzymywanym na terenie DAG. Używał schronienia osobom ukrywającym się przed okupantem niemieckim. W jego mieszkaniu okupacyjnym w Bydgoszczy przy ul. ks. Kordeckiego 32 ukrywała się przez dłuższy czas rodzina żydowska Doroty i Rafała Kleinfeldów (pod przybranym nazwiskiem rodowym jego żony Wołoszyn). Uczestniczył w zakrojonych na szeroką skalę przerzutach członków konspiracji poza granice Rzeszy Niemieckiej, do tzw. Generalnego Gubernatorstwa i poprzez Szwecję, do Wielkiej Brytanii.

Jesienią 1940 r. włączony został przez por. Leszka Białego ps. „Jakub” do grupy mającej za zadanie współpracę z więźniami i jeńcami przetrzymywanymi na terenie

DAG, a w szczególności z jeńcami brytyjskimi przetrzymywanymi w XV Forcie w Toruniu. Z tych obozów jenieckich wywoził do Gdyni jeńców brytyjskich (przede wszystkim lotników) — m.in. por. Czesława Poraj-Raczkiewicza, oficerów angielskich Johna Graiga i Thomasa Henry’ego Cullena, majora Alberta Edwarda Hastingsa — przerzuconych następnie do Szwecji, a stąd do Anglii.

W lutym 1945 r. wstąpił ochotniczo do II Armii Wojska Polskiego i został przydzielony jako kierowca mechanik do XV Szpitala Polowego. Od 1946 r. pracował w „Społem” i w Zakładach Mleczarskich w Bydgoszczy. Zmarł 14 XI 1986 r. w Bydgoszczy.

Odnznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Partyzanckim, Medalem Royal Air Forces, Krzyżem Wojennym (W. Brytanii) i innymi odznaczeniami.

Żona Kotzbacha, Helena z d. Wołoszyn należała również do „Gryfa”, następnie do AK. Pomagała w ukrywaniu i przerzucie zagrożonych Polaków i oficerów brytyjskich — jeńców obozu niemieckiego w Łęgnowie.

AP AK, Kartoteka Insp. Bydgoszcz, T.: Rodzina Wremblów; Zbiory własne autora; *Sł. Konsp. Pom...*, cz. 1.

*Słow. biograf. konsp. pom. 1939-1945, pod red. Henryk Wrembel
W akcie w sprawie 4. i 2. i 3. Toruń 1997, 2.3*

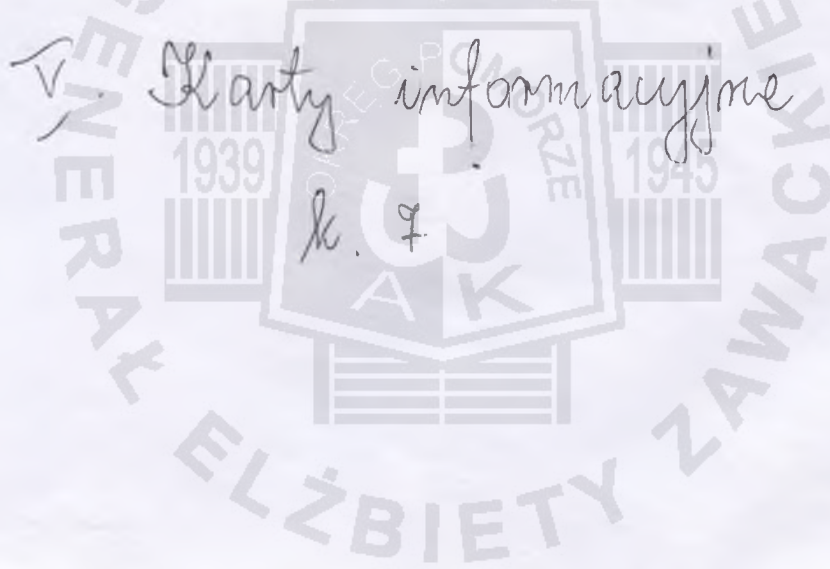

T: M: 555/1198 Pom.

Bydgoszcz

Glotzbach Paweł

▼ Karty informacyjne
k. ♀

Bydgoszcz
212-AK¹

Kotzboch Paweł

Wznowienie katedry z jęz. niemieckiego, m. in.
z p. h. Moore i Schmittem. Utworzył uczelnianą
jęz. niemieckiego, którego m. in. ułożono, praca ta do
gdym.

B. Chmurański, Organizacja sieci ...
Zeszyt Muzeum, nr 5 z 1984, s. 31.

ML67-95

Kotzbach Paweł

Bydgoszcz
JDW Gr. 3-AK. 2)

zob. J: K - 642/1192 Kotzbach
Helena, Imp. Bydg.

AK. II, 102

BYDGOSZCZ

GRYF PONORSKI

AK

3

++ Kotabociu Paweł Piotr, ps. "Paweł"

11 1940 r. wstąpił po starzeniu przynęci do grupy
konspiracyjnej AK pod dan. deska Pałega.

Współpracował z tajną komórką konspiracji augusteńskiej,
która działała w Stalaggu IX-A w Tomarzu.

Zob. Działalność konspiracyjna Placówki LWiZ AK
Smiliauano [teczka w Inspektoracie Bydgoszczy].

KKP

2

Klotzbach Paweł
ps. "Paweł"

Bydg.
ZW2-AK 4

W porozumieniu z "Pawłem" Francisz-
szek Wrembel kontakt. Polec. ZW2-AK
Emilianowo organizował przesun-
osób ulrywających się przed Niemcami.

zob. J. M. - 553/1194 Fr. Wrembel, 02. II
(biogr. - "Stowik") imp. Bydg.

WS2. W 102

Gydy.

Gryf Pomorski
ZWZ-FK 5
Somone

KOTZBACH Paweł Piotr

ps. "Paweł"

Urodz. 25.VI 1913 r. w Berlinie
bratnek Gryfa Pomorskiego, uczestnik
żołnierski ZWZ-FK

Zob. Stowurk Biogr. Koup. Sou. t. 3, s. 95
Fundacja Archiwum Pomorskie FK
Jornii, 1997 r.

W.Dew/2002

Bydgoszcz 6

Kotagach Paweł

ps. "Paweł"

↳ transfer jeńców, oficerów brytyjskich z Oflagu
w Toruniu; kierownik samochodowy
w "Bauleitung 2" DAG

zob. Wrembel Henryk, T. M.: 418/1044 Pom;
T. 3, cz. I s. 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 19, 22

B.P. III '09

Kotzbach Paweł

Bydgoszcz
7

Q
+ Ciotki "Ekspedycja", jednej z historii organizacyjnych
pracowni "Zagajnik".

Łob: Wreubel Neumyl, Bydgoszcz MK, T: M: 4181 1044 Paw, t. 4, cz. I, s. 8

MK III 09

Wrembel Henryk
FG-200 Słupsk

M-555/1198 Bydgoszcz
Gryf ZWZ-AK

Kotzbach Paweł Piotr
„Paweł”

Motzbach Paweł

ZESKANOWANE

